

І. В. Попова,

аспірантка,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»,
старший спеціаліст Відділу зовнішніх зв'язків
СК «Глобус» VIG

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

З огляду на процеси глобалізації світового страхового простору, проблема державного регулювання страхової індустрії набуває нових форми і змісту, особливо щодо впровадження міжнародного досвіду та використання в Україні найефективніших моделей державного регулювання страхового ринку.

Розглянемо основні проблеми зовнішнього фінансового контролю, що впливає на розвиток і стабільність страхового ринку та загалом — економічної системи країни.

1. Визначення платоспроможності страхової компанії згідно існуючого законодавства не об'єктивне [1]. Показник не враховує ризик, що бере на себе компанія при страхуванні об'єкта.

2. Корумпованість регулюючого органу (Нацкомфінпослуг), неспроможність виконувати свої функції та обов'язки, про що свідчать неодноразові публікації у засобах масової інформації [2].

3. Неякісне розміщення резервів страховиків, через проблеми банківського та фондового секторів.

4. Недосконалість нормативної бази, що має прогалини і суперечності та не дозволяє якісно регулювати процеси діяльності страхових компаній.

5. Відсутність кваліфікованих кадрів, що здійснюють контроль за діяльністю страховиків, неможливість здійснення якісного аналізу всіх учасників ринку.

6. Відсутність статистичної інформації діяльності страхових компаній, приховування інформації, закритість ринку, що не дозволяє зробити якісний огляд розвитку страхування в Україні і зробити прогноз і порівняти із закордонними компаніями. Статистична інформація ринку страхових послуг не оновлюється на сайті державного регулятора [3].

7. Недосконалість інформаційних технологій та електронних систем, що дозволяють спростити та полегшити обробку фінансових даних страховиків.

Досвід зарубіжних країн допоможе впровадити дієві системи та механізми, які виправдали себе впродовж певного періоду і мають високі результати при їх впровадженні. Розглянемо особливості державного регулювання страхового ринку в зарубіжних країнах (табл. 1).

Таблиця 1

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ
В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ**

Країна	Орган регулювання	Наявність само-регулюючої організації	Особливості державного регулювання
Франція	Державна комісія страхового надзору; Страхова Рада у складі Міністерства економіки і фінансів (ліцензування і юридичні питання)	СРО	Діє страховий Кодекс, обґрунтована нормативна регламентація діяльності страховиків поєднана із гнучкою політикою нагляду щодо страхових тарифів
Німеччина	Федеральне відомство по надзору за страховою діяльністю; Територіальні органи здійснюють поточний нагляд	-	Жорстка система контролю за страховими компаніями з боку федерального нагляду, який утримується за рахунок відрахувань страховиків
США	Відділи по надзору за страховими операціями в кожному штаті	Множинна СРО за змішаними ознаками	Немає жодного закону про страхування
Велика Британія	Страховий відділ в департаменті торгівлі і промисловості	СРО	Інформаційна відкритість і гласність діяльності страхових компаній та органів державного нагляду. Діє закон про компанії, закон про страхову корпорацію «Ллойд», закон про страхових брокерів, закон про захист страхувальників
Японія	Єдиний мегарегулятор — The Financial Supervisory Agency (FSA)	Множинна СРО за функціональними ознаками	Страхова система закрита для участі іноземних страховиків та жорстко регульована
Канада	Спеціалізований орган нагляду — Національна організація фінансових інститутів (OSFI)	Множинна СРО за змішаними ознаками	Федеральне (регулювання федеральних страховиків, затвердження типових правил й інше) та регіональне (регулювання регіональних страховиків, контроль за проведенням страхування) регулювання

Характерною рисою сучасного етапу розвитку фінансового сектора провідних країн світу є консолідація систем нагляду за його діяльністю на основі концентрації наглядових функцій [4]. Функціонування СРО на страховому ринку України є необхідною і обов'язковою умовою для подальшого розвитку страхової галузі країни, і саме така організація може стати базою для рівноправного соціального партнерства між бізнесом і владою. До інших напрямів підвищення ефективності державного регулювання ринку страхових послуг, враховуючи зарубіжний досвід, є розробка єдиної методики оцінки страхових ризиків, використовуючи Excel таблиці з актуарними та статистичними формулами, автоматизація процесів обробки даних; удосконалення та стандартизація форм фінансової звітності страхових компаній, що враховують вимоги МСФЗ; захист активів страховиків при їх розміщенні в довгострокові активи; сприяння розвитку фондового ринку; проведення ефективної реструктуризації ринку страхових послуг, шляхом прийняття нових законів, одним найважливішим з яких є ЗУ «Про внесення змін до Закону України «Про страхування» адаптований до міжнародних вимог [5]. Одна з новацій, які пропонуються, — реєстрація страховиків виключно у формі акціонерного товариства (АТ), що, на думку законотворців, «дасть прозорості діяльності страховиків». Серед інших новацій — введення класифікації галузей і видів страхування відповідно до євродиректив, що встановлює вимоги до платоспроможності страховика (враховуючи якість активів, системи управління та розкриття інформації) та вимоги до власників істотної участі і порядку набуття її у страховика. Також нова редакція законопроекту про страхування передбачає створення інституту професійних перестраховиків, нові вимоги до корпоративного управління страховика, приводить діяльність страхових брокерів до міжнародних стандартів. Прийняття нової редакції закону дасть змогу залучити додатковий капітал для розвитку страхового ринку України, наблизить його до принципів і стандартів законодавства ЄС, зміцнить ринкові засади діяльності його учасників, підвищить якість страхових послуг, допоможе запобігти неплатоспроможності (банкрутства) страховиків, удосконалив систему моніторингу за діяльністю страховиків. До вирішення проблем державного регулювання вітчизняного страхового ринку слід підходити послідовно та системно з урахуванням досвіду регулювання страхової індустрії у розвинутих країнах.

Список літератури

1. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 № 85/96-ВР
2. Регіна Дацюк, Віталій Бойчук. Чи існує Нацкомфінпослуг? // Економічна правда. — 30 серпня 2012 р.
3. Нацкомфінпослуг, розділ «Ринки фінансових послуг» «Страховий ринок» <http://www.dfp.gov.ua/734.html>
4. Міщенко С. Вдосконалення інституційної структури нагляду за фінансовим сектором / С. Міщенко // Банківська справа. — 2007. — № 1. — С. 41—56.
5. Проект Закону України Про внесення змін до Закону України «Про страхування» №9614-д.

УДК 336

Н. В. Приказюк,

канд. екон. наук, доц.,
доцент кафедри страхування та ризик-менеджменту,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

ІНОЗЕМНИЙ КАПІТАЛ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Враховуючи те, що Україна через наявні геоелекономічні позиції не стоїть осторонь світових глобалізаційних процесів, особливої актуальності набувають дослідження сучасних тенденцій фінансової глобалізації та їхнього впливу як на національну економіку загалом, так і на її ключові складники, у т. ч. страховий сектор.

Незважаючи на актуальність проблеми, її гостроту з огляду на світовий досвід і загальні тенденції розвитку фінансового ринку, даний напрямок досліджень поки не знайшов достатнього розвитку в працях вітчизняних науковців. Виходячи з зазначеного, на сьогодні необхідним є дослідження тенденцій, переваг і загроз присутності іноземного капіталу на страховому ринку України.

Слід зазначити, що страховий ринок України за рівнем капіталізації значно відстає від страхових ринків розвинених країн, а також від банківського сектору України. Так, статутний капітал банківського сектору в 6,5 разу перевищує за обся-